

Θέματα

ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Τριμηνιαία περιοδική έκδοση για την εκπαίδευση
ΤΕΥΧΟΣ 83, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019, ΤΙΜΗ € 5.00

- Προωθώντας τη Συμπερίληψη Μέσω της Καθολικής Σχεδίασης για Μάθηση
- Οι Στρατηγικές Ρύθμισης Συναισθήματος και η Ενσυναίσθηση των Ειδικών Παιδαγωγών και Εκπαιδευτικών
- Κώστας Καλαντζής: Οραματιστής Προτεργάτης της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα
- Αναθεωρημένη Μορφή Πολυτονικού Συστήματος στη Γραφή BRAILLE
- Ο Διαδραστικός Πίνακας ως Υποστηρικτικό Εργαλείο της Διδακτικής Διαδικασίας για Μαθητές με Εγκεφαλική Παράλυση
- Οριστική Πρόσκληση Ενδιαφέροντος για το 9ο Συνέδριο του Π.Ε.Σ.Ε.Α

Τέματα ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (Π.Ε.Σ.Ε.Α.)
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019 ΤΕΥΧΟΣ 83 ΤΙΜΗ € 5.00 ΚΩΔΙΚΟΣ 035018

Τέματα ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΚΩΔΙΚΟΣ 035018

Διεύθυνση: Γούναρη 21-23,
185 31 Πειραιάς
Τηλ.-Fax: 2651048830, 210 5731768
Κιν.: 6977244295, 6977743862
e-mail: ds_peseea@yahoo.gr
http://www.peseea.gr

Ιδιοκτήτης: Π.Ε.Σ.Ε.Α.
Εκδότης: Μηνάς Ευσταθίου

Συντακτική Επιτροπή
Μηνάς Ευσταθίου: 6977244295
Άννα Τηλιακού: 6932942156
Λευτέρης Ρασιτιάτος: 6977743862
Γιώργος Κ. Γαλιάνης: 210 4954478
Άγγελος Αγγελόπουλος: 6937339323
Κωνσταντίνα Φιλίππου: 6940099109

Κριτική Επιτροπή Άρθρων
Γιώργος Τσιάκαλος
Λάμπρος Σταύρου
Σπύρος Σούλης
Μαρία Δροσινού

Διευθυντής Έκδοσης: Μηνάς Ευσταθίου
Επιμέλεια: Μηνάς Ευσταθίου, Γιώργος Κ. Γαλιάνης
Φωτογραφία: Αρχείο Π.Ε.Σ.Ε.Α.

Στοιχειοθεσία: Ιωάννα Τσίκα
Εκτύπωση: Γεώργιος Μυλωνάς & ΣΙΑ Ο.Ε.

Συνεργασίες - Συνδρομές

Προς: • e-mail: ds_peseea@yahoo.gr
• Μηνά Ευσταθίου, Απελευθερώσεως 14,
453 32 - Ιωάννινα, 6977244295
• Γιώργο Γαλιάνη, Χαριλάου Τρικούπη 85,
181 20 - Κορυδαλλός, 6944126716
• Π.Ε.Σ.Ε.Α., Τ.Θ. 80497, 18510 - Πειραιάς

Συνδρομή ενός έτους (4 τεύχη):

Μέλη ΠΕΣΕΑ & Συνδρομητές Περιοδικού: € 20.00
Όργανισμοί, Σύλλογοι, ΝΠΔΔ κ.λπ.: € 30.00

• Με κατάθεση στην ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ -
Αρ. Λογ. 359/904078-15

IBAN: GR570110359000035990407815

• Με ταχυδρομική επιταγή ΕΛ.ΤΑ.
(με ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο)

Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει τις απόψεις
του συγγραφέα ο οποίος και βαρύνεται
αποκλειστικά τόσο για την ερευνητική
δεοντολογία, την επιστημονικότητα και εγκυρότητα
των θέσεων όπως αυτές παρουσιάζονται,
όσο και για τη γλώσσα που χρησιμοποιεί.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σημείωμα του Διευθυντή Έκδοσης 1

Πρωθώντας τη Συμπερίληψη Μέσω της Καθολικής
Σχεδίασης για Μάθηση3

Οι Στρατηγικές Ρύθμισης Συναισθήματος και
η Ενσυναίσθηση των Ειδικών Παιδαγωγών και
Εκπαιδευτικών Γενικής Αγωγής12

Κώστας Καλαντζής: Οραματιστής Πρωτεργάτης
της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα23

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Κίνητρα
και Προσδοκίες Φοιτητών/τριών Παιδαγωγικών
Τμημάτων32

Χαρακτηριστικά Παιδιών με ΔΕΠ-Υ στη Νηπιακή και
Σχολική Ηλικία38

Αναθεωρημένη Μορφή Πολυτονικού Συστήματος
στη Γραφή BRAILLE 46

Η Συμβολή της Ηγεσίας της Εκπαίδευσης
στην Ποιοτική Αναβάθμιση της Παρεχόμενης
Εκπαίδευσης 50

Ο Διαδραστικός Πίνακας ως Υποστηρικτικό
Εργαλείο της Διδακτικής Διαδικασίας για Μαθητές
με Εγκεφαλική Παράλυση66

Στάσεις και Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών Γενικής
Εκπαίδευσης για τους Μαθητές με ΔΕΠΥ76

Έρευνα για τις Στάσεις και Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών
Γενικής Εκπαίδευσης για τους Μαθητές με ΔΕΠΥ87

Διαχείριση Προβλημάτων Συμπεριφοράς Παιδιών
με αυτισμό στο Ειδικό Σχολείο99

Χαιρετισμός του Γενικού Γραμματέα του Διοικητικού
Συμβουλίου του ΠΕΣΕΑ κ. Λευτέρη Ρασιτιάτου στην
Ημερίδα που Διοργάνωσε ο Δήμος Καισαριανής για
τον Κώστα Καλαντζή - Πρωτοπόρο της Ειδικής
Αγωγής στην ΕΛΛΑΔΑ 104

ΠΕΣΕΑ

Οριστική Πρόσκληση Ενδιαφέροντος για το 9^ο
Συνέδριο του Π.Ε.Σ.Ε.Α107

Εκδήλωση Ενδιαφέροντος για το 9ο Συνέδριο
του Π.Ε.Σ.Ε.Α.109

Δελτίο Τύπου για τη Συνάντηση του Δ.Σ.
του Π.Ε.Σ.Ε.Α. με τον Διευθυντή Ειδικής Αγωγής
του Υπουργείου Παιδείας110

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ο δυτικός κόσμος, εδώ και δύο αιώνες, ταλανίζεται από το δόγμα του βιολογικού ντετερμινισμού, σύμφωνα με το οποίο η ανθρώπινη υπόσταση καθορίζεται από το γενετικό υλικό κι έτσι μια κοινωνία με αφετηριακό καθορισμό τα γονίδια ρυθμίζει και καθορίζει τη συμπεριφορά τόσο των μεμονωμένων ατόμων όσο και του συνόλου. Αυτό το δόγμα, με εκφραστές έναν ισχυρό πυρήνα γενετιστών και βιολόγων επιστημόνων, βρήκε ανταπόκριση και στο χώρο των κοινωνικών επιστημών: ψυχιατρική, παιδαγωγική ψυχολογία, πολιτική οικονομία, δίκαιο-θεσμοί-διοίκηση κλπ. επηρεάζοντας σημαντικά τη λειτουργία των εθνικών κρατών και των εκπαιδευτικών τους συστημάτων. Για πολλές δεκαετίες, η νομιμοποίηση και η χρήση εργαλείων διάγνωσης και μέτρησης της ευφυΐας/νοημοσύνης, δεν είχε στόχο τη βελτίωση της επίδοσης των μαθησιακά αδύνατων μαθητών, αλλά ήταν: α) το «πελατειακό» μέσο εισαγωγής στα Πανεπιστήμια, απαλλαγής στρατεύσεως, χορήγησης προνοιακών επιδομάτων και πάει λέγοντας, και β) το μέσο αποκλεισμού των νοητικά «κατώτερων» ατόμων των οποίων η αναπαραγωγή «αποτελούσε απειλή για την κοινωνική, οικονομική και ηθική ευημερία του κράτους».

Ο τρόπος ζωής διαφορετικών κοινωνικών ή εθνοτικών ομάδων σε σχέση με τη δόμηση της γνώσης στα νήπια, τα παιδιά και τους εφήβους καταγράφει διάφορους τρόπους με τους οποίους οι μητέρες αλληλεπιδρούν με τα παιδιά τους. Σε μερικές κουλτούρες η οπτική επαφή με τα νήπια αποφεύγεται ολοκληρωτικά, ενώ σε άλλες επιζητείται έντονα. Σε διάφορες κοινότητες οι ενήλικοι αφηγούνται και παρέχουν οδηγίες στα μικρά παιδιά, ενώ σε άλλες σπάνια δίνονται εξηγήσεις στα πώς να κάνουν κάτι. Σε όλες αυτές τις κοινωνίες, οι περισσότεροι ανήλικοι μεγαλώνουν έχοντας πολλές γνώσεις και είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν στη ζωή της κοινότητας, παρά το γεγονός ότι αυτό που τα μέλη μιας κοινότητας θεωρούν κοινότητα στρατηγική για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των παιδιών, μπορεί να μοιάζει αδιανόητο για τα μέλη άλλων κοινοτήτων με διαφορετικές συνήθειες.

Σήμερα το μοντέλο μάθησης με καθοδήγηση των νηπίων, των παιδιών και των εφήβων, από τους γονείς και το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον, ολοένα και περιορίζεται. Τα περισσότερα εκπαιδευτικά συστήματα υιοθετούν τις δυτικοευρωπαϊκές θεωρητικές προσεγγίσεις για τις παιδαγωγικές μεθόδους και τα αναλυτικά προγράμματα, και τις εφαρμόζουν εις βάρος των παραδοσιακών μορφών εκπαίδευσης που προϋπήρχαν. Παρά τις ισχυρές επιρροές που δέχονται τα εκπαιδευτικά συστήματα από το δυτικό κόσμο, γνωστοί ερευνητές και θεωρητικοί της εκπαίδευσης υποστηρίζουν την επανεξέταση της αξίας των άλλων παραδοσιακών μεθόδων καθοδήγησης της διδασκαλίας στα σχολεία.

Η εκπαίδευση πρέπει να παραμένει τμήμα της καθημερινής ζωής κι όχι μια ξεχωριστή δραστηριότητα που πραγματοποιείται σε ειδικό ίδρυμα. Οι δάσκαλοι οφείλουν να βγουν από το συνηθισμένο, μη συναισθηματικό, αποστασιοποιημένο ρόλο τους και να αλληλεπιδρούν περισσότερο με τους μαθητές τους με τον αυταρχικό τρόπο. Να ενθαρρύν-

νουν τα παιδιά να αναλάβουν έναν πιο ενεργό ρόλο στη διαχείριση της μάθησής τους, φτιάχνοντας «παιδιά που μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη μάθησής τους, παιδιά που είναι σε θέση να δημιουργούν καταστάσεις και δραστηριότητες».

Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα οι εκφραστές ενός «συγκεκαλυμμένου» βιολογικού ντετερμινισμού βρίσκονται σε μια συνεχή διαπάλη με τους εκφραστές της αντιρατσιστικής και αντιαυταρχικής παιδαγωγικής. Το επίσημο κράτος, παρά τη φαινομενική ουδετερότητά του με το Ν.3699/2008, διευκολύνει τις ταξινομήσεις του μαθητικού υπέρ των «ευφυών» μαθητών και διευκολύνει το σχολικό αποκλεισμό εις βάρος των ΑμΑ και των ΑμΕΕΑ. Η αρχή γίνεται με το Ν.3194/2003 και την εισαγωγή του ρατσιστικού όρου «χαρισματικά παιδιά». Ο ρατσιστικός παιδαγωγικός ορισμός «χαρισματικά παιδιά» αποτυπώνεται με ακρίβεια στο Ν.3699/2008 (άρθρο 3, πργρ. 3). Στην υιοθέτηση αυτών των ρατσιστικών προσεγγίσεων σε δύο ν όμους του Ελληνικού Κράτους αντέδρασαν έντονα επιστημονικά σωματεία και πολιτικά κόμματα (ΠΕΣΕΑ, 2003, 2008).

Σήμερα, η αντίληψη που κυριαρχεί για την εξέλιξη του παιδιού είναι γεμάτη ατομικισμό, που δίνει έμφαση στην ψυχολογική αξία που έχει το παιδί για τους γονείς, τους στόχους της κοινωνικοποίησης, που συνδέονται με τον αποχωρισμό και την ανεξαρτησία και ένα ύφος ανατροφής, που ενθαρρύνει την αυτονομία και την ανεξαρτησία, και μια έντονη έμφαση στην προσωπική, γνωστική και κοινωνική εξέλιξη. Αυτό έρχεται σε έντονη αντίθεση με την ανεξάρτητη ματιά στις παραδοσιακές κοινωνίες αγροτικής οικονομίας, όπου δίνεται έμφαση στην εκπαίδευση συμμόρφωσης και δεν υπάρχει πολύς χώρος για την ενθάρρυνση του παιχνιδιού, την επιλογή ή την διερεύνηση ιδεών και αντιλήψεων. Η δυτική ψυχολογία αποδέχεται έναν τύπο εαυτού –τον χωριστό εαυτό- και τον θεωρεί υγιές πρότυπο. Είναι η ρυθμιστική φύση της ψυχολογίας που την καθιστά ισχυρή. Μπορεί να χρησιμοποιείται για να συμβάλει στην ανθρώπινη ευημερία, αλλά, αν δεν καθοδηγεί σωστά, μπορεί να αποβεί περισσότερο βλαπτική παρά ωφέλιμη». Γι' αυτό ακριβώς διαμαρτύρονται οι επικριτές της αμερικανικής ψυχολογίας, και πηγαίνοντας παραπέρα, τονίζουν ότι «η ψυχολογία αποτελεί τμήμα του προβλήματος της εγωκεντρικότητας και της απουσίας κοινωνικής δέσμευσης, όχι λύση του».

Στην Ελλάδα τα ΚΔΑΥ (2001-2008) και τα ΚΕΔΔΥ (2008-2010), συνάντησαν αξεπέραστες δυσκολίες, γιατί η διοικητική ιεραρχία, αλλά κι ένας αριθμός εκπαιδευτικών αντιμετωπίζουν τα ΑμΑ, τα ΑμΕΕΑ και το σύνολο των μαθητών με την παλιά παιδαγωγική προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία οι διαφορές, τα μειονεκτήματα και τις εκτροπές των μαθητών καταγράφονται συστηματικά, ενώ παράλληλα ιεραρχούνται τα προσόντα, οι ρόλοι και οι ικανότητές τους. **Από το 2019 εισάγεται ο νέος θεσμός των Κ.Ε.Σ.Υ. -ο Π.Ε.Σ.Ε.Α. ήταν ο μοναδικός φορέας που κατέθεσε προτάσεις και άσκησε κριτική για την αστραπιαία επιβολή του, χωρίς να προηγηθεί ουσιαστικός διάλογος. Γι' αυτό στο 9ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο Ειδικής Αγωγής του Π.Ε.Σ.Ε.Α. στις 14 και 15 Δεκεμβρίου 2019 θα επιχειρηθεί να αναλυθούν οι διάφορες πτυχές της λειτουργίας του.**

Σημείωμα του Διευθυντή Έκδοσης

***Χαιρετισμός του Γενικού Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου
του Π.Ε.Σ.Ε.Α. κ. Δευτέρη Ρατσιάτου στην Ημερίδα*
που διοργάνωσε ο Δήμος Καισαριανής για τον Κώστα Καλαντζή –
Πρωτοπόρο της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα***

Κύριε Δήμαρχε,
Κυρία Καλαντζή-Ασιζι,
Κυρίες και Κύριοι,

Εκ μέρους του Προέδρου του Π.Ε.Σ.Ε.Α. Μηνά Ευσταθίου και όλων των μελών του Δ.Σ. σας εκφράζω τις ευχαριστίες για την Πρόσκληση στη σημερινή εκδήλωση που είναι αφιερωμένη στον Παιδαγωγό, στον Πρωτεργάτη της Ειδικής Αγωγής, στον Αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης, Κώστα Καλαντζή. Ο Κώστας Καλατζής για όλους εμάς που εργαζόμαστε στις δομές της Δημόσιας Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αποτελεί φωτεινό παράδειγμα Δασκάλου, καινοτόμου Ερευνητή, Κοινωνικού Αγωνιστή. Η Ειδική Αγωγή για τον Κώστα Καλαντζή αποτελεί «έναν κύκλο ειδικών χειρισμών και μεθόδων, ειδικών μορφών εργασίας, ειδικών διδακτικών περιεχομένων και υλικού, ειδικού παιδαγωγικού κλίματος και ζωής...».

Η Ε.Α. δεν επανορθώνει αλλά διορθώνει, αναπληρώνει εποικοδομεί και προσπαθεί να εξελίξει το παιδί. Η Ε.Α. –για τον Κώστα Καλαντζή- δεν θεωρεί το παιδί ως «άρρωστο» αλλά χαρακτηρίζεται ως «επέμβαση και βοήθεια» για να ξεπεράσει το παιδί κάποιες ειδικές δυσκολίες». Το έργο της Ε.Α. καθορίζεται από τις δυνατότητες του παιδιού, τις δυνατότητες της ίδιας της Ειδικής Αγωγής και τις απαιτήσεις της κοινωνίας. Ο σκοπός είναι να μάθει τα παιδιά, που χρήζουν ειδικής παρέμβασης, να ζουν και να είναι ευτυχημένα. Αυτό έκανε πράξη στο Πρότυπο Ειδικό Σχολείο Αθηνών (Π.Ε.Σ.Α.) στην Καισαριανή μαζί με τη Ρόζα Ιμβριώτη και τη γυναίκα του Ξανθίππη Βακαρέλλη, αλλά και στο «Στουπάθειο» και στην «Θεοτόκο».

Με την πολύπλευρη δράση του σε πολλούς επιστημονικούς φορείς, τη συμμετοχή του σε νέους θεσμούς, όπως την Ίδρυση του πρώτου Ιατροπαιδαγωγικού Συμβουλευτικού Σταθμού, την Ίδρυση Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων Απρόσρμοστων Παιδιών και το πρώτο Ειδικό Σχολείο για ασκήσιμα παιδιά ο Κώστα Καλαντζής συμβάλλει στο να αλλάξουν οι αντιλήψεις για τα παιδιά με αναπηρία και νοητική υστέρηση, να έρθουν στην επικαιρότητα τα προβλήματα των ειδικών παιδιών και να αναγκαστεί η επίσημη πολιτεία να κινηθεί και να δώσει λύσεις.

Πιο συγκεκριμένα ο Κώστας Καλαντζής:

* Η Ημερίδα διοργανώθηκε στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Δήμου Καισαριανής στις 27 Οκτωβρίου του 2018.

- υποστήριξε ότι η οργάνωση και η ευθύνη της Αγωγής των ειδικών παιδιών πρέπει να είναι ενταγμένη στο Υπουργείο Παιδείας και όχι στο υπουργείο Πρόνοιας,
- μίλησε για την ανάγκη της διεπιστημονικής συνεργασίας ανάμεσα στους «ειδικούς», παραμερίζοντας θεωρητικές προσκολλήσεις και συγχύσεις, «για το καλό του παιδιού»,
- όρισε τις βασικές αρχές για τη μεθοδολογία των ειδικών σχολείων, το πρόγραμμα εργασίας του κάθε Ειδικού σχολείου. Μίλησε για το επιστημονικό και διδακτικό προσωπικό που πρέπει να έχει το ειδικό σχολείο,
- τόνισε το ρόλο του δασκάλου στην αντιμετώπιση των ειδικών παιδαγωγικών δυσκολιών μέσα στην τάξη. Έλεγε ότι «εάν ο δάσκαλος του κανονικού παιδιού είναι μια φορά παιδαγωγός, ο δάσκαλος του μειονεκτικού παιδιού είναι δυο φορές»... «Πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζει το ειδικό παιδί, το είδος και το βαθμό της μειονεξίας, να εφαρμόζει νέες μεθόδους και να διακρίνεται από διδακτική ευελιξία».

Στον Κώστα Καλαντζή οφείλουμε την εισαγωγή του δασκάλου ειδικής αγωγής στα σχολεία και την ίδρυση των Ειδικών Τάξεων όπως λέγονταν τότε, Τμημάτων Ένταξης όπως λέγονται σήμερα. Ο Π.Ε.Σ.Ε.Α. το 1997 υπερασπίστηκε το θεσμό των Ειδικών Τάξεων μαζί με τους με συλλόγους Γονέων. Ήταν ιστορική η συγκέντρωση έξω από το Υπουργείο Παιδείας (11.06.1997). Και τα καταφέραμε. Οι Ειδικές Τάξεις -Τμήματα Ένταξης- εξακολουθούν να λειτουργούν και αποτελεί κοινό αίτημα όλων των εκπαιδευτικών συλλόγων να ιδρυθούν Τμήματα Ένταξης σε κάθε σχολείο.

Ο ίδιος ο Καλαντζής

- Δίδαξε στο Μαράσλειο Διδασκαλείο τα μαθήματα της Ειδικής Αγωγής και
- Εισηγήθηκε τη Διετή φοίτηση των Μετεκπαιδευόμενων Δασκάλων στο Μαράσλειο Διδασκαλείο.

Σήμερα, που ο Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, παρόλα τα βήματα που έχουν γίνει όλα αυτά τα χρόνια, βρίσκεται στα «όρια της αθλιότητας» -όπως απάντησε ο Αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας Κουράκης Τάσος το 2015 στην κα Κανέλλη σε σχετική ερώτηση στη Βουλή-οι απόψεις του Κώστα Καλαντζή για την Ε.Α. αποκτούν επίκαιρο χαρακτήρα. Σύμφωνα με τον μεγάλο Παιδαγωγό για ένα λειτουργικό σύστημα Ειδικής αγωγής απαιτείται: α) υψηλός επιστημονικός εξοπλισμός, β) ποιοτική κι όχι ποσοτική, κάλυψη, σε ένα « ενιαίο σύστημα», μια σειρά βοηθητικών και στηρικτικών θεσμών στο διαγνωστικό, θεραπευτικό και κοινωνικό τομέα, γ) ένα μοντέλο βασισμένο στην ελληνική πραγματικότητα, δ) όλα να γίνονται από το Κοινωνικό Κράτος χωρίς φιλανθρωπία και εμπόριο.

(Την καθημερινότητα έσπασε μια μέρα η επίσκεψη μιας φιλάνθρωπης, πολύ πλούσιας κυρίας, από αυτές που συχνά επισκέπτονται ιδρύματα και νοσοκομεία. «Οι μεγάλες κυράδες της παγκόσμιας Φιλανθρωπίας άφησαν τα παλάτια τους και βγήκανε σεργιάνι στις φτωχογειτονιές του κόσμου για να φχαριστηθούνε κάνοντας ελεημοσύνες...») («Πώς ο κοπρίτης έγινε λόρδος» στο Καλατζής Κ.Τ. (Θεσσαλός), Η μάντρα της κυρα-Σόφης, Αθήνα 1985, Δίπτυχο).

Ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής -Π.Ε.Σ.Ε.Α.- με τη διοργάνωση πολλών επιστημονικών συνεδρίων, με ημερίδες, με υπομνήματα και μέσα από τις σελίδες του Επιστημονικού Περιοδικού «ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ» αναδεικνύει και καταθέτει προτάσεις για τους παράγοντες που δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργία της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Οι αλλαγές στην ίδια την Παιδεία εξαρτώνται βασικά από αλλαγές σε άλλους, βασικότερους κοινωνικούς τομείς καθώς κι από τη φύση της πολιτικής εξουσίας και τους στόχους της. Η προσεκτική και έντιμη «ανάγνωση» των πεπραγμένων της πολιτικής εξουσίας από το 2000 μέχρι σήμερα, δείχνει ότι η απαξίωση της ειδικής αγωγής/εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι συνειδητή επιλογή των εκάστοτε κυβερνήσεων.

Οι νόμοι για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση όπως εφαρμόστηκαν, έφεραν την ειδική αγωγή και εκπαίδευση πιο κοντά στην ιδιωτική πρωτοβουλία και την εμπορευματοποίηση. Προώθησαν την ιατροποίηση, κατηγοριοποίηση και διαχωρισμό των εκπαιδευτικών και ανέτρεψαν τα εργασιακά δικαιώματα των εργαζόμενων στο χώρο της ειδικής εκπαίδευσης. Η πολυνομία δημιούργησε πλήθος αντικρουόμενων ρυθμίσεων που εμπόδισαν και εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία του μικροσυστήματος της ειδικής αγωγής, δείγμα ενός ατροφικού Κράτους Δικαίου να εξασφαλίσει τα συνταγματικά δικαιώματα των παιδιών με αναπηρία και με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.

Παρά τις καλές προθέσεις και τις εξαγγελίες, η ειδική εκπαίδευση χρησιμοποιήθηκε πολλές φορές ως «πεδίο» για τη δοκιμή εκπαιδευτικών πολιτικών (π.χ. ωρομισθία, ελαστικές εργασιακές σχέσεις ΕΣΠΑ, ΕΣΠΑ-ΟΑΕΔ, κατάργηση ωραρίου) πριν την εφαρμογή τους σε όλη την εκπαίδευση και πολλές φορές χρησιμοποιείται ως κερκόπορτα άλωσης του δημόσιου χαρακτήρα της εκπαίδευσης.

Στη σημερινή εποχή που ο κοινωνικός στόχος για ισότιμη ένταξη στην κοινωνία και στην εκπαίδευση εκφράζεται με το «ένα σχολείο για όλους», διαπιστώνεται ότι δεν συνυπάρχει ο πολιτικός στόχος.

Ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής παραμένει προσηλωμένος σταθερά στη θεμελιώδη αρχή, την οποία υπερασπίστηκε ο μεγάλος Παιδαγωγός, ότι:

- η εκπαίδευση αποτελεί βασικό παράγοντα που συμβάλλει στην αυτονομία και στην ανεξαρτησία όλων των ανθρώπων,
- υπερασπίζεται το δικαίωμα των παιδιών με αναπηρία και των παιδιών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες να έχουν πραγματικά το δικαίωμα της δωρεάν δημόσιας παιδείας σ' όλες τις βαθμίδες, να έχουν το δικαίωμα της ειδικής φροντίδας: όχι μόνο στους νόμους αλλά και στην πράξη.

Η Ειδική Αγωγή να αποτελεί θέμα όλου του λαού σε ένα «ενιαίο λαϊκό σχολείο», όπως το οραματίστηκε ο Κώστας Καλαντζής.

Σας ευχαριστώ.

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

-Π.Ε.Σ.Ε.Α.-

Αρ. Απόφασης: 1482/1999 Πρωτοδικείου Αθηνών
Γούναρη 21 - 23, 18531 - Πειραιάς
Τηλ.: 2651048830, 2104954478,
2105731768, 2104535235
2610310545, 2310633868
Κιν.: 6977244295, 6977743862, 6944126716
6932046005, 6937339323, 6932942156
Fax: 2651048830, 2105743966
e-mail: ds_pesea@yahoo.gr
<http://www.pesea.gr>

Πειραιάς, 3 Δεκεμβρίου 2018
Αρ. Πρωτ.: 101

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής –Π.Ε.Σ.Ε.Α.- διοργανώνει στις **14 και 15 Δεκεμβρίου 2019** στην Αθήνα το **9^ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο Ειδικής Αγωγής** με θέμα: «**Από το Ιατρικό Μοντέλο στο Κοινωνικό Μοντέλο Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης των Ατόμων με Αναπηρία στην Προσχολική Αγωγή, στη Δημοτική και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος**». Οι εργασίες θα διεξαχθούν στο Συνεδριακό Κέντρο του **Τ.Ε.Ι. Πειραιά** (Πέτρου Ράλλη & Θηβών 250).

**Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες του 9^{ου} Πανελληνίου
Επιστημονικού Συνεδρίου Ειδικής Αγωγής του Π.Ε.Σ.Ε.Α.**

- **Η Φιλοσοφία της Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης των ΑμΑ & των ΑμΕΕΑ στο Κοινωνικό Μοντέλο Εκπαίδευσης & Επαγγελματικής Κατάρτισης των Ατόμων με Αναπηρία** στην Προσχολική Αγωγή, στη Δημοτική και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.
- **Ένταξιακά Προγράμματα - Αξιολόγηση - Παιδαγωγική Υποστήριξη των ΑμΑ & των ΑμΕΕΑ στο Συμπεριληπτικό Σχολείο.**
- **Προγράμματα Συνεκπαίδευσης** για τα ΑμΑ & τα ΑμΕΕΑ που φοιτούν σε συστηματικές Σχολικές Μονάδες Γενικής και Ειδικής Αγωγής.
- **Προγράμματα Συνεκπαίδευσης** για τα ΑμΑ & τα ΑμΕΕΑ που φοιτούν σε συστηματικά Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια – Λύκεια και Επαγγελματικά Λύκεια.
- **Κοινωνικές & Εκπαιδευτικές Στάσεις** Απέναντι στα ΑμΑ & στα ΑμΕΕΑ στο «**Σχολείο για Όλους**». Αλληλεπίδραση & Συνεργασία Σχολείου, Γονέων – Κηδεμόνων και Συλλογικοτήτων της Τοπικής Κοινωνίας.

Καλούνται όσοι ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο συνέδριο ως εισηγητές να αποστείλουν προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Π.Ε.Σ.Ε.Α. και την Οργανωτική Επιτροπή του 9^{ου} Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου Ειδικής Αγωγής του Π.Ε.Σ.Ε.Α., μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης: ds_pessea@yahoo.gr ή μέσω της Ταχυδρομικής Θυρίδας: Π.Ε.Σ.Ε.Α., Τ.Θ. 80497, 18510 - Πειραιάς,

από 10 Δεκεμβρίου 2019 έως 10 Φεβρουαρίου 2019:

α) συμπληρωμένη τη σχετική Εκδήλωση Ενδιαφέροντος Εισηγητή* που ακολουθεί, **β)** τον τίτλο και την περίληψη της εισήγησης το κείμενο της οποίας δεν θα υπερβαίνει τις 400 λέξεις (σε επεξεργαστή κειμένου MS-Word for Windows, γραμματοσειρά Arial, στοιχεία μεγέθους 11', σε μονό διάστιχο, πλήρως στοιχισμένο), και,

από 1 Μαρτίου 2019 έως 30 Απριλίου 2019: την κυρίως εισήγηση το κείμενο της οποίας δε θα υπερβαίνει τις 3.000 λέξεις (σε επεξεργαστή κειμένου MS-Word for Windows, γραμματοσειρά Arial, στοιχεία μεγέθους 10', σε μονό διάστιχο, πλήρως στοιχισμένο). Οι παραπομπές θα είναι υποσελίδιες (γραμματοσειρά Arial, στοιχεία μεγέθους 8' σε μονό διάστιχο, πλήρως στοιχισμένο) και στο τέλος του κειμένου-εισήγησης θα υπάρχει βιβλιογραφία.

Σημείωση:

- 1. Οι ημερομηνίες θα τηρηθούν απαρέγκλιτα. Σε περίπτωση καθυστέρησης της αποστολής τού κυρίως κειμένου, η εισήγηση θα ακυρώνεται.**
- 2. Η συμμετοχή κάθε εισηγητή/τριας ή συν-εισηγητή/τριας στο Συνέδριο ανέρχεται στα 60,00 ευρώ. Η κατάθεση του ποσού θα γίνεται στον Τραπεζικό Λογαριασμό 359/904078-15 της Εθνικής Τράπεζας (IBAN: GR570110359000035990407815), μετά από ειδοποίηση για την αποδοχή της εισήγησης.**

Πληροφορίες από το Προεδρείο του Διοικητικού Συμβουλίου του Π.Ε.Σ.Ε.Α, και τα Μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής 9^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής:

Μηνάς Ευσταθίου: 6977244295

Άννα Τηλιακού: 6932942156

Γιώργος Κ. Γαλάνης: 6944126716

Άννα Παναγιώτου: 6932046005

Αγγελής Αντωνόπουλος: 6942553468

Ευάγγελος Στεφανόπουλος: 6986152769

Λευτέρης Ρατσιάτος: 6977743862

Κωνσταντίνα Φιλίππου: 6940099109

Άγγελος Αγγελόπουλος: 6937339323

Ελευθερία Σιμιτζή-Δέλλα: 6937073980

Βασιλική Αλεξανδράκη: 6932100149

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΕΙΣΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ
για το 9^ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο
Ειδικής Αγωγής του Π.Ε.Σ.Ε.Α.
14 και 15 Δεκεμβρίου 2019 στο Τ.Ε.Ι. Πειραιά

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η
γνωστοποιώ προς το Διοικητικό Συμβούλιο του ΠΕΣΕΑ και την Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου ότι ενδιαφέρομαι να συμμετάσχω ως εισηγητής/τρια στο **9^ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο Ειδικής Αγωγής** με θέμα: «**Από το Ιατρικό Μοντέλο στο Κοινωνικό Μοντέλο Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης των Ατόμων με Αναπηρία στην Προσχολική Αγωγή, στη Δημοτική και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος**», που διοργανώνει ο Π.Ε.Σ.Ε.Α. στις **14 και 15 Δεκεμβρίου 2019** στο Τ.Ε.Ι. Πειραιά (Πέτρου Ράλλη & Θηβών 250).

Δηλώνω ότι θα καταθέσω την περιλήψη και την κυρίως εισήγησή μου εντός των προβλεπόμενων χρονικών ορίων και σύμφωνα με τους όρους που τέθηκαν από την Οργανωτική Επιτροπή του 9ου Επιστημονικού Συνεδρίου Ειδικής Αγωγής και το Δ.Σ. του Π.Ε.Σ.Ε.Α.

Τίτλος Εισήγησης:

Όνοματεπώνυμο Εισηγητή/Εισηγήτριας*:

Ιδιότητα:

Στοιχεία Επικοινωνίας - Διεύθυνση:

Τ.Κ. - Πόλη:

Τηλέφωνο: e-mail:

Ημερομηνία Υποβολής Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος:

Υπογραφή:

Σημείωση: Η κατάθεση του ποσού (60,00 €) της συμμετοχής μου στο Συνέδριο ως εισηγητής (ή συν-εισηγητής) θα γίνει στον **Τραπεζικό Λογαριασμό** του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής: **359/904078-15 της Εθνικής Τράπεζας (IBAN: GR5701103590000035990407815)**, ύστερα από την ειδοποίησή μου για την αποδοχή της εισήγησης.

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
-Π.Ε.Σ.Ε.Α.-**

Αρ. Απόφασης: 1482/1999 Πρωτοδικείου Αθηνών
Γούναρη 21 - 23, 18531 - Πειραιάς
Τηλ.: 2651048830, 2104954478,
2105731768, 2104535235
2610310545, 2310633868
Κιν.: 6977244295, 6977743862, 6944126716
6932046005, 6937339323, 6932942156
Fax: 2651048830, 2105743966
e-mail: ds_pesea@yahoo.gr
<http://www.pesea.gr>

Πειραιάς, 17-09-2018
Αρ. Πρωτ.: 107

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
για τη Συνάντηση του Δ.Σ. του Π.Ε.Σ.Ε.Α. με τον Διευθυντή Ειδικής Αγωγής
του Υπουργείου Παιδείας

Την Παρασκευή 7 Σεπτεμβρίου 2018 αντιπροσωπεία του **Διοικητικού Συμβουλίου** του **Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής -Π.Ε.Σ.Ε.Α.-** συναντήθηκε με τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης κ. Παναγιώτη Κασσιανό. Ο Πρόεδρος του Π.Ε.Σ.Ε.Α. συνάδελφος Μηνάς Ευσταθίου χαιρετίζοντας τη θετική στάση του Υπουργείου Παιδείας από την **απόσυρση** της διάταξης για την ίδρυση νέου Τμήματος Ειδικής Αγωγής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων στο νέο νόμο που αφορά τις συγχωνεύσεις του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων - ΤΕΙ Ηπείρου και Ιονίου Πανεπιστημίου - ΤΕΙ Ιονίων Νήσων, τόνισε ότι είναι καιρός το Υπουργείο Παιδείας να προχωρήσει στην αναμόρφωση των Σπουδών των Παιδαγωγικών Τμημάτων με στόχο *«τη διαμόρφωση ενός νέου προφίλ του εκπαιδευτικού της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ο οποίος θα μπορεί να ανιχνεύει και να αντιμετωπίζει παιδαγωγικά όλα τα παιδιά μέσα στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης»* (Π.Ο.Ε.Δ./Δ.Ο.Ε., 2003). Άλλωστε στη Συνθήκη της Σαλαμάνκα επισημαίνεται στις Κυβερνήσεις των συμβαλλομένων Κρατών να διασφαλίσουν **δομικές αλλαγές στα προγράμματα εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών**, πριν και κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους εξίσου και να προσανατολίζουν τη φροντίδα των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών σε σχολεία για όλους (UNESCO, 1996).

Δηλώσεις του τύπου «να επανέλθει αυτό το θέμα με μια επιστημονική τεκμηρίωση» αφήνει «ανοικτό» το θέμα επιλογών που οδηγούν σε καταδικαστέες πολιτικές του σκοτεινού παρελθόντος των Ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων, που εί-

χαν επιβάλλει το ιατρο-παιδαγωγικό και διαχωριστικό μοντέλο αγωγής και εκπαίδευσης για τα άτομα με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Αυτές οι επιλογές βρίσκονται σε αντίθεση με την όποια προσπάθεια εναρμόνισης της φιλοσοφίας του εκπαιδευτικού συστήματος με την πολιτική της ένταξης και των ίσων ευκαιριών (Σύμβαση των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία, που επικυρώθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων με το Ν. 4074/2012).

Το Διοικητικό Συμβούλιο του **Π.Ε.Σ.Ε.Α.** έθεσε το θέμα της υποστήριξης των μαθητών με τον θεσμό της **Παράλληλης Στήριξης** και τα πολλά κενά που υπάρχουν, παρά τον αριθμό των προσλήψεων. Ζήτησε να καλυφθούν άμεσα όλα τα παιδιά που χρήζουν υποστήριξης και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες πρόσληψης αναπληρωτών εκπαιδευτικών για να διευρυνθεί ο νέος θεσμός της δίχρονης προσχολική εκπαίδευσης, να υποστηριχθούν οι νεοϊδρυθείσες ΣΜΕΑΕ στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Επιπλέον ζητήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας να εκδώσει άμεσα Υπουργική Απόφαση για την κάλυψη των λειτουργικών κενών σε Τμήματα Ένταξης Νηπιαγωγείων, Δημοτικών Σχολείων και Γυμνασίων που βρίσκονται σε αναστολή λειτουργίας ή δεν ιδρύθηκαν φέτος, ενώ έχουν τον προβλεπόμενο αριθμό νηπίων και μαθητών/τριών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Ο κ. Κασσιανός Παναγιώτης ενημέρωσε το Διοικητικό Συμβούλιο του **Π.Ε.Σ.Ε.Α.** ότι μέχρι τώρα έχει πραγματοποιηθεί το 60% των προσλήψεων αναπληρωτών στην Ε.Α.Ε. για το σχολικό έτος 2018-2019 και στις αρχές Νοεμβρίου αναμένεται το υπόλοιπο 40%. Επισήμανε τον μεγάλο αριθμό αιτημάτων για Παράλληλη Στήριξη καθώς και την αύξηση του αριθμού των γνωματεύσεων. Ανακοίνωσε ότι οι δύο μεγάλες «προκλήσεις» που απασχολούν τη Διεύθυνση Ε.Α.Ε. είναι: α) Τα Τμήματα Ένταξης σε συνδυασμό με την Παράλληλη Στήριξη - ως «*συλλειτουργούντα δοχεία*» και β) ο διορισμός μονίμων εκπαιδευτικών στις δομές της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Όσο αφορά την υλοποίηση του Ν. 4547/2018 για τις Νέες Δομές είπε ότι ετοιμάζονται τα νέα καθηκοντολόγια τα οποία είναι απαραίτητα για να εφαρμοστεί ο νέος νόμος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του **Π.Ε.Σ.Ε.Α.** ζήτησε να γίνει ουσιαστικός διάλογος για όλα τα ζητήματα που αφορούν τις Νέες Δομές ώστε να διασφαλιστεί η δημοκρατικότητα και η διαχρονικότητα, ενώ τόνισε την αναγκαιότητα αναθεώρησης του Πίνακα των Ιατροπαιδαγωγικών Κέντρων καθώς έχει διαπιστωθεί ότι στους **διαγνωστικούς φορείς** για τα άτομα με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες υπάρχουν δομές του Υπουργείου Υγείας που δεν είναι Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα αλλά *Ιατρεία Αναπτυξιακής Παιδιατρικής*, καθώς και τη θεσμοθέτηση συμμετοχής εκπαιδευτικού – σε αυτούς τους φορείς-κατά την αξιολόγηση των μαθητών. Επίσης επισήμανε την άμεση ανάγκη: α) στο νέο θεσμό των ΕΔΕΑΥ με νομοθετική ρύθμιση να προβλεφθεί ο διορισμός -σε κάθε Σχολικό Δίκτυο ΕΔΕΑΥ- για τα γενικά Νηπιαγωγεία ενός/μίας (1)

Νηπιαγωγού ΕΑΕ, για τα Δημοτικά Σχολεία ενός/μίας (1) Δασκάλου/λας ΕΑΕ, και για τα Γυμνάσια ενός/μίας Καθηγητή/τριας ΕΑΕ, και β) είναι απαραίτητα να ιδρυθούν Νέα Τμήματα Ένταξης με **Μόνιμους Διορισμούς** σε όλα τα σχολεία και όπου υπάρχει μεγάλος αριθμός μαθητών να λειτουργήσει και **δεύτερο** Τμήμα Ένταξης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του **Π.Ε.Σ.Ε.Α.** τόνισε την πάγια θέση του **Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής** ότι **η εκπαίδευση ως θεσμός είναι καθολικός και ενιαίος** και οι ειδικές νομοθετικές παρεμβάσεις όπου και όταν απαιτούνται, θα πρέπει να είναι μέρος της γενικότερης νομοθετικής παρέμβασης, να εναρμονίζονται με τους γενικούς και ειδικούς στόχους, να συνυφαίνονται με την γενική εκπαιδευτική διαδικασία και κατά κανόνα να υλοποιούνται στους χώρους, τα πλαίσια και τα προγράμματα της γενικής εκπαίδευσης.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του Π.Ε.Σ.Ε.Α.

Ο Πρόεδρος Ο Γενικός Γραμματέας

ο Πρόεδρος

Μηνάς Ευσταθίου

ο Γενικός Γραμματέας

Λευτέρης Ρατσιάτος

ISSN 1108-5509